

Kalóris

Mártély Önkormányzatának közéleti és kulturális információs kiadványa
Hírek, pillanatképek Mártély életéből 2004. november – 3. szám

Novemberben halottainkra és '56 hőseire emlékezünk

„Jelzöm...”

A leghosszabb út is egyetlen lépéssel kezdődik. Bölcső és koszorú. És ami a kettő között van – az élet. Legyen sima és egyenes, akadályokkal tarkított, nehézségekkel telt, tragikus hirtelenséggel véget érő, vagy hosszan tartó békés öregség befejezése – mind egy-egy emberi élet. Csak a lépések száma ismeretlen. S talán ez nem is baj...

Vannak, akik hisznek a dolgok eleve elrendeltetésében, az élet sorsszerűségében, amelyen az embernek változtatni nincs módja, s vannak, akik ennek az ellenkezőjében hisznek. Vannak egyszerűbb és bonyolultabb hitek, de valamilyen hite – meggyőződés – mindenkinek van. Ettől is lesz minden egyes ember életsorsa egyedi, egyszeri és megismételhetetlen. Hogy egyéni elgondolása, reménye van az élete folyásáról. Születhet bárhol, bármilyen családban, élhet bármilyen szűkebb, vagy tágabb közösségben, a születése pillanatában elinduló életút, ugyanúgy véget ér egyszer, mint mindenkié... A tudat, hogy az elmúlás fenyegető rémével kell leélni az életünket, sokakat élethossznyi félelemre kárhoztat, s olyanok is akadnak, akik ehhez, nevesül a halál tényéhez és megmagyarázhatatlan kérdésköréhez, más-ként viszonyulnak.

Akik hisznek a túlvilági életben, a reinkarnációban, összehasonlíthatatlanul „könnyebb” dolguk van. Akik pusztán a halál elkerülhetetlen eljövele miatt éreznek többé-kevésbé állandó rémületet, egyre fogyó idejüket pazarolják. A halál, nem egy félelmes jövő kivetítése. Ismeretlen ugyan ami utána van; elgondolkodtató örök dilemmák forrása, de nem félelmetes. Az élet, sokkal félelmetesebb.

S ha már az elején az útról beszéltem, az nem mindegy, hogy azon az úton, amelyet minden ember bejár élete során, hogyan, s mit teszünk. Hogy ha hibáztunk, hajlandók vagyunk-e elismerni a hibázás tényét. Hogy akarunk-e, tudunk-e a rosszon változtatni. Hogy úgy tudjuk-e majd itt hagyni az árnyékvilágot, hogy nem hagyunk magunk mögött jelentős, elintézetlen dolgokat, magunkról rossz emlékeket, esetleg viszolygást, megvetést; s az élet talán legszomorúbb végkifejletét, a halál végső és biztos visszavonhatatlanságát jelentő – feledést. Mert csak az hal meg igazán, akit elfelednek. Csak az él az emlékezetben tovább, minden nap, minden órában, aki arra érdemes volt életében, s ezért elvesztése a fájdalom mellett, egy betölthetetlennek tűnő hiányérzettel párosul. Űrt hagy maga után. Mert vágnak a hangjára. Vágnak a tekintetére, ennék ételét, büszkélkednének keze munkájával, hallgatnák okos szavát, megfogadnák bölcsességeit, s szeretnék újra érezni simogató kezét. Abban az emberpróbáló pillanatban, majd mindannyian,

akik szeretett, közelálló embert veszítünk el, azonnal kénytelenek leszünk szembesülni egy akkor már megoldhatatlan dilemmával: hogy az elmúlt helyzet bepótolható. Hogy mit mulasztottunk el. Szerettük-e életében azt a valakit annyira, olyan erővel, olyan gondos odafigyeléssel, amilyenek a halála pillanatában, abban a mindenkit szívenütő pillanatban a közelmúltba tekintve, magunkra nézve kötelezően megcselekedhetőnek érzünk majd...

Gondolunk-e arra a „rohanásban”, a saját – néhány embernek mindenek előtt való – dolgaink intézése közben, az elénk álló akadályok leküzdésére tett erőfeszítések során, hogy szakítottunk-e elég időt annak az embernek a meghallgatására, akinek most a halálán bánkódunk? Elviseltük-e lehangoltságát, ha betegeskedett. Részesei voltunk-e apró örömeinek, igyekeztünk-e könnyíteni életén, enyhíteni fájdalmait, vagy részvégtelenség fala mögé húzódva vártuk az elkerülhetetlen bekövetkezést.

(Folytatás a következő oldalon.)

Tartalom

A szerkesztő jegyzete	1–2. oldal
Az 1956-os Forradalom és Szabadságharcra emlékeztünk...	2–3. oldal
Halottak napja...	3–4. oldal
Irodalom – mártélyi alkotók versei	4–5. oldal
Gondolkodószék – Az édentől keletre...	5–6. oldal
Galambposta – olvasók írták	6–7. oldal
Dalostalálkozó – Őszi citerás és dalos-találkozó a Faluházban	8–9. oldal
1956 – Mártély Publicisztika	10. oldal
Közélet – kultúra – rövid hírek	11–12. oldal
Információk – sport	13. oldal
Közhírré tétetik	14. oldal
Önkormányzati hírek Szúnyogok jövőre is lesznek... Polgármesteri levél	15. oldal
Testületi ülés	16. oldal

Persze, az is része, mondhatni a másik oldala ennek a gondolatmenetnek, hogy az a valaki, hagyta-e magát szeretni. Hogy például nehezen is viselhető betegsége ellenére, mutatott-e hajlandóságot, a szeretet befogadására. A lassan fogyó energiák által meglassúdott öregség bölcs belenyugvása engedett-e még derűs pillanatok számára – melyért talán egyedül érdemes élnie az embernek – vagy görcsös, talán akkor már mindenkinek természetes, elkerülhetetlen ellenszegüléssel igyekező megállítani-megfordítani élete órájának mutatóit, az utolsó pillanatban sem tudott visszaváltozni – emberré. Gyarlóak vagyunk...

A váratlan tragédiák, gyermekhalálok, balesetek, életerős embereket megtámadó halálos kórok elviseléséhez, komoly, megrendíthetetlen hit, lelkielő és életszeretet kell. Megértésük, magyarázatuk még akkor is nehéz, szinte lehetetlen, ha hitünk védelmében – legyen az bármilyen hit – azt érezzük: ez nem történt ok nélkül, sorsszerű volt, sőt

előre meghatározott.

Ezek az ember örök tanácstalanságai. És a kételkedés. Legalapvetőbb emberi tulajdonságunk. Egyben azonban nem szabad kételkednünk soha: Jobb, ha úgy éljük az életünket, mintha minden nap ajándék volna, s ezért nem fukarkodunk szeretetünkkel, sokszor alig valamibe kerülő jószágunkkal, mintha egy váratlan, vagy épp előre tudható, mégis döbbenetes pillanatban azzal kell szembesülnünk, hogy sokmindent elmulasztottunk...

Ha valaki, csak akkor válik fontossá számunkra, ha elvesztettük, ellentmondásos helyzetbe kerülünk. Ugyanolyan álságos állapotba, mint mikor valaki egy életen át képtelen szeretetet adni, s a szeretetet elfogadni, ám élete végéhez közeledve ki akarja zsarolni a környezetéből azt a szeretetet, amelyet sem odaadni, sem befogadni nem tudott soha.

Farkas Cs. Zoltán

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc évfordulójára emlékezett a község.

A bizonytalan, rossz időre való tekintettel, a faluházban lett megtartva október 23-án délelőtt 10 órakor, az '56-os Forradalom és Szabadságharc ünnepi megemlékezése.

A Himnusz hangjai után Balogh Jánosné polgármester mondott ünnepi beszédet:

Tisztelt Emlékezők!

1956 karácsonyán Európa Magyarország nevéből volt hangos.

Október 23-a felrázta az egész világot, amely a szimpátián túl, alapvető értékekkel szembesült.

Márai Sándor ezen a bizonyos karácsonyon, „Mennyből az angyal” című versében így ír:

*„És kérdik, egyre
többen kérdik,
Hebegve, mert
végeképp nem értik
Ők, akik örökbe kapták:*

Ilyen nagy dolog a szabadság?!

Vajon mi, a szabadság korának gyermekei

Tudjuk-e értékelni milyen nagy dolog a szabadság?

Emberhez méltó élet, csak szabadságban gyökerezik,

És nincs szabadság, melyet ne kellene megszolgálni...”

Amikor Október 23-án az egyetemisták Pesten az utcára vonultak, nagyon gyorsan kiderült, hogy a rendszer, amelyet a hazugság és az erőszak tart össze, a szabadság és a bátorság előtt kártyavárként omlik össze. A proletárdiktatúrát megtestesítő hatalom, noha észlelte a jelzéseket, azt csak a szellemi elit egy csoportja kísérletnek tekintette. Nem vették komolyan az egyre gyakrabban jelentkező általános elégedetlenség hangját. A világmegváltónak hirdetett és hitt eszmerendszerek évszá-

zadnyi próbát sem álltak ki. A politikai változások sodrában lassan kezdett minden a visszájára fordulni. Az emberiség boldog jövőjét ígérő ideológiák, nemzetek, államok pusztulásához vezettek.

Legelőször a szegedi egyetemisták szövegezték meg követeléseiket, amely szinte pillanatok alatt lázba hozta a fővárosi fiataljait és öregeit. Szervezett tüntetésre fajult a fővárosiak lelkesedése, amelyből már a Katonai Akadémiák is kivették a részüket. A félelmetes ÁVH szinte egyik napról a másikra, a szó legszorosabb értelmében fejvesztetté vált. A legfelsőbb vezetésnél épp úgy, mint a hadseregben, egyetlen parancs volt érvényben a beosztottak számára: Cselekedjenek saját belátásuk szerint! Meg is lett a következménye... Sikerral sulykolták fiataljainkba a bolsevik párt történetét, úgyannyira, hogy bemutatották a világnak a forradalomkeltés „magyar” módját. És vidéken sem a fővárosiaktól kellett tanulni a forradalomban való helytállást.

Az 56-os fiatalok, ha csak rövid időre is, de ki tudták kényszeríteni a fordulatot. Az egész országot a szabadság levegője járta át. Egy szempillantás alatt kiderült: mit is akar a Magyar Nemzet. Lapok alakultak, civil szervezetek nőttek ki a földből és a pártok is újrakezdheték demokratikus működésüket, ott, ahol a kommunista diktatúra abbahagyta velük.

November 4-én hajnalban, amikor megdördültek a fővárost ostromló páncélosok ágyúi és a felkelők viszonozták a tüzet, úgy tűnt, minden elveszett. Az utcákat néhány óra elteltével kiégett harckocsik és halott felkelők borították. A feltépett macskakövek közt, egy idegen hatalom zsoldosai járőröztek.

Azután megindult minden – úgymond, a konszolidáció útján... A zsarnokságot jelképező és napokkal előbb aláhullott vörös csillagok visszaröppentek a helyükre. A falvakban újraindult az erőszakos Tsz-szervezés, a rádióban és az újságokban – a hazugságáradat. A felkelő hősokeket köztörvényes bűnözőkként emlegették és kíméletlenül leszámoltak velük. A hatalom mindent megtett azért, hogy október 23-át és a szabadságot az emberek elfeledjék.

Az elveszett szabadságért cserébe jóléti intézkedések sorozata indult, s míg a szocialista tábor többi államá-

ban olykor fűtésre és világításra sem telt, nálunk volt „Trapper“ farmer, hétvégi telek és maszokolás.

De az igazság, igazság marad, ha elhallgatják is. Az igazság, igazság marad, ha valaki nem akar róla tudomást venni – akkor is!

Ezért győzött 1956. Győzött, hiszen belőle fakad a rendszerváltozás. Győzött, hiszen ma valamennyien örökségünknek tekintjük e forradalmat. Győzött, hiszen a követelések döntő része valóra vált és győzött. Hisz emlékezünk hőseire, szívünkben hordozzuk eszményeit – velünk él '56 emléke.

Ma fejet kell hajtánunk a forradalom hősei előtt! Fejet kell hajtánunk azok előtt, akik fegyverrel a kézben álltak

ki a világ legerősebb hadserege ellen. Fejet kell hajtánunk azok előtt, akik a szervezésben, a különböző tanácsokban küzdöttek a szabadságért, azok előtt, akik borzalmas halállal lakoltak tetteikért, akik kegyetlen börtönökben sínylődtek évekig, s akik átérték azt a borzalmas időszakot.

ki a világ legerősebb hadserege ellen. Fejet kell hajtánunk azok előtt, akik a szervezésben, a különböző tanácsokban küzdöttek a szabadságért, azok előtt, akik borzalmas halállal lakoltak tetteikért, akik kegyetlen börtönökben sínylődtek évekig, s akik átérték azt a borzalmas időszakot.

Tisztelt Emlékezők!

1956 áldozathozatala hídként köti össze a múlt és a jövő nemzedékeit.

Mindannyiúnk számára nyilvánvalóvá vált, hogy csak az előző generációk értékeire építhetünk. S ugyanígy: az általunk megvívott mindennapok eredményét is tovább fogja vinni gyermekein, unokáink nemzedéke.

Emlékezzünk hát közösen fiatalok és idősek 1956 mártírjaira, s helyezzük el az emlékezés virágait a főtéri emlékműnél...

Ünnepi műsort adtak a mártélyi Általános Iskola 6. osztályos tanulói.

A Szózat eléneklése után, borult, de esőmentes időben helyezték el kicsik-nagyok zászlóikat, szalagjaikat, koszorúikat és virágaikat a falu főterén.

(Szerk.)

Halottak napja...

Mint minden évben, akkor is megjöttek a varjak, s már napok óta hallottam a zsvivajásukat, de valahogy csak aznap reggel tudatosult bennem, hogy ősz van.

Csapatostul érkeztek hajnalban a környező fákra a ködben, és hangos káromgásukra ébredtek az emberek.

Elővigyázatosságból, átmentek a túloldalra az út menti fák alól, amint igyekeztek a dolgukra, a reggeli buszra, vonatra, mert a rövidke út alatt a ruhájuk tele lett volna árulkodó nyomokkal – s különben is, ki szeret fázós reggelen egy ilyen ordító gyülekezet alatt sétálni?

Ahogy aztán följebb kapaszkodik a nap az ég peremén, egyik pillanatról a másikra elhallgatnak a varjak, s mintha már megbeszéltek volna az aznapi menetrendet, csak ülnek fekete ruhájukban, mint megannyi fáradt gyászoló vándor. Olyan zsúfoltan, hogy az ember azt hihetné, a fák ágai nem bírják sokáig ezt a rettenetesnek látszó súlyt... Azután egy láthatatlan jelre egyszerre nekirugaszkodnak, s a levegő megtelik a suhogó szárnyak kavargásával. Kirepülnek a városból, hogy majd csak estefelé jöjjenek visszafelé ugyanazon az úton; de ekkor már nem szállnak le, csak letekintgetnek a reggeli gyülekezőhelyre, és hangtalanul, mint baljós nagy fekete felhő suhannak ki a Tisza árterébe, aludni... Korán reggel, hanyatt fekvé az ágyban hallgatom ezt a reggeli zsinatot, s amikor végre csend lesz, felkelek. Az jut az eszembe: megint emlékezünk.

A halottainkra, akik már nincsenek velünk...

Öregeinkre, akiknek elporladó teste, vagy hamvai a temető csendjében pihennek, de a lelkük él, és figyel bennünket; mert érzem minden napon: itt vannak velünk. Nem csak ezen az egy, erre rendelt napon, amikor szokásból – megszokásból – kizarándokolunk a temetőkbe... Sokan, hogy az egész évben elhanyagolt sírokat rendbetegyéik, és lelkiisme-

retükkel békét kötve, letegyék oda a szeretet virágait, s este kelvén apró gyertyákat gyűjtsanak, és emlékezzenek. Gondolom, egyúttal talán azt is átérezik, hogy ez így magában: kevés. Mert ezeknél a külsőségeknél sokkal több az, ha mindennap velünk vannak. Az emlékezetben.

Hisz nyomokat hagytak az életünkben... Mint ahogyan mi is nyomokat hagytunk az övékében, s mert hogy titkon azt reméljük, a lélek, az emlékeket is elviszi magával.

S ha még ettől sem emlékeznénk rájuk időről-időre, hát ott vannak azok a dolgok, amelyeket ránk hagytak. Megtetsült tárgyai az emlékezésnek... Mindenkinek vannak ilyenek.

A nagyapám ollója például, amellyel oly sok éjszakát végigdolgozott a kicsiny műhelyben, csattogtatva, szabva, igazítva más emberek ruháit; s nagyanyám varrógépe – amire csak hajnal felé borult le néha aludni, ájult perceket lopva a könyörtelen időtől –, s amely immár itt áll évek óta nálam az ablak alatt, többnyire munka nélkül, mint kiérdemesült nyugdíjas a Singer művekből.

A másik nagyanyám hamutála, amit nem használok, mert nincs szívem bepiszkítani. S amelyben egyébként is általában egy fél citromot tartott. Pedig biztosan nem venné rossz néven – maga is „bagózott“. Ezen elmosolyodok, s most hálás vagyok, hogy erre gondolhatok...

Hálás vagyok azért a szép gyerekkorért, amit együtt élhettem át velük, és hálás vagyok, hogy tán általuk is, olyan emberré váltam, akinek fontos az, hogy emlékezzék...

Így azután, megyünk.

Ki fogunk menni, mert mindenki kimegy...

Elveim ellen való pedig, mert én – már mondtam tán – állandóan emlékezem! Falamon megsárgult fotóik. Arcvonásaikban saját arcvonásaimat látom, szemükben saját pillantá-

som. Ahogy keveredtek bennem az ősök külső jegyei és tulajdonságai, amivel nem tudni, gazdagabb, vagy szegényebb lesz-e az ember.

Nincs szükségem arra, hogy a sírjuk mellett állva „ráhangolódjak” az emlékezésre, és mégis megyek. Vonakodva, kissé színpadias külsőségnek tekintve az egészet, megyek – mert azt tartják: illik.

Ott állunk majd négyen. A feleségem, és a két gyerek: az én családom, a mi családunk.

Két temetőbe megyünk majd, több sírhoz, de csak néhány emberhez...

Tétován ácsorgunk majd egy darabig, s előre tudom, hogy mint mindig, ott nem a férj, s az apa fog állni lehajtott fejjel a virágillatú hűvös csendben, hanem egy törekeny szőke kisfiú, aki én voltam hajdanán.

S akkor, megszűnik majd a világ létezni néhány pillanatra... Lelkem a visszafordíthatatlanság fájdalmaival, de megbékélt szívvel suttozja az ismeretlenbe – a távolságot igyekezvén legyőzni, az időt, amely elválaszt, s amit nem lehet legyőzni semmivel: Kedveseim! Egy könyvet írok már régóta rólatok... Még nem kész... Valahogy, nem tudom befejezni. Úgy szeretném, hogy szép legyen és igaz...

Biztos, hogy könnyek szöknek majd a szemembe, de nem tartom vissza; vállalom... Mert ahogy öregszik, hát már egyre szentimentálisabb is az ember... Ezek a szeretet és az önsajnálát könnyei is; hogy ismerhettem, de elvesztettem őket. Nem csak az alkalomnak szólnak. Apró kis boldogságomé, hogy ha visszagondolok, azt érezhetem: tudtam valamivel

viszonozni a szeretetüket, odaadó jóságukat. Talán, pusztán a létezésemmel. És mindennél biztosabban kell éreznem, mintegy támogatásul: bárhol vannak is, Ők tudják ezt, büszkék rám – és figyelnek. E nélkül nem volna érdemes.

És virág helyett talán ez is megteszi – ez a távoli, állandó szeretet – s ezt, nem lophatja el, mint sírokról a virágot – senki!

Hazaviszem, s amíg élek velem van...

Enyém, mint a születésem pillanata, a hibáim, a kalandok, sikerek, harcok és a vég.

Farkas Cs. Zoltán

NAGY ANNA KATALIN – VALLOMÁS...

Szeretem az életet... A napot, holdat, s a kék eget...

A tarka réten illatozó virágrengeteget.

Ahogy a lepkék virágról-virágra szállnak,

Gólyamadarak békára vadásznak,

Fenn a levegőben a pacsirta dala szól,

S közben kicsiny falum harangja megkondul...

De jó is lenne újra gyermeknek lenni!

A virágos réten a lepkéket kergetni.

De sajnós az ifjúság már a múlté; vissza nem jön,

A szívünkben emlékként él, de ott: örökké...

Tudjuk, a sors kereke csak előre forog,

Így életkorunk is mindig előre robot.

A fiatalság, szép volt. Ameddig, az tartott...

Mire észrevettük, már az időskor kopogott,

Én most is, gondolatban a réten szedek virágot.

Kimegyek a temetőbe – egy sírnál megállok...

Letészem a sírra a csokor virágot,

S hálából elmondok egy-egy imádságot...

Akik ott pihennek, megköszönöm szépen,

Hogy egy hűséges társat neveltek fel nekem...

Az élet rögös útját, vele jártuk jóban, rosszban –

Még ma is együtt vagyunk.

Már a hajunk is hófehér, mégis elmondhatjuk:

Életünk, szép volt – és boldogok vagyunk.

A Jóistenhez imádkozom, s kérem,

Vigyázzon ránk, s adjon erőt – nekem,

Hogy neki kötelességem teljesíthessem...

És ha eljő majd az idő, én is útra kelek,

Szeretteimmel én is együtt legyek.

Nem viszek el semmit...

Mindent itthon hagyok.

Vissza sem nézek,

Csak csendben elballagok...

ÖZV. JUHÁSZ SÁNDORNÉ: EMLÉK...

E történet amit most mesélek,

Fáj – ezért szomorú az élet...

Ő elment. Itt hagyott, örökre.

Szívem ment bele tönkre.

Olyan volt Ő, akit sokan szerettek.

Kedvessége miatt: sokan kerestek.

Látom mosolygós arcát,

És ahogy nevetett...

A szívem is megszakadt, hogy

Ily fiatalon ment el.

Én, itt maradtam – s megtört bennem valami.

Megbirkózok a tudattal, de nagyon kell akarni.

Tudom, az élet, lassan, de megy tovább.

Kérdezem én: hol az igazság?

Nem tudom, valaha elmúlik-e a fájdalom,

Most még érzem minden percben, hogy fáj – nagyon...

Magával vitte a szívemet,

S itt maradtak: az emlékek...

FARKAS CS. ZOLTÁN – KOLDUSTARISZNYA

Egy életen át gyűjtöttem benne kincseim...
A tavaszt, és a nyárt. A szelek suttogását.
A nap sugarát, szerelmeimet: Asszonyom szavát.
Suhanását a folyónak, s a gyermekeim fehér gyöngyű tejfogát.
Tél szikrázó kristályridegségéből palotát, s az Őszi ég alkonyát.

Kopott pengéjű bicskát is tettem belé.
Kolbászt, kenyeret, szalonnát...
Meg szavakból szótt kis csodákat – a szívem aranyát –
Az életemet, magát.

Hímzése elfeslett már, bőre is megkeményedett;
Bölcsé válik-e, ami öreg, vagy csak elfeledett?
Úgy, mint poros könyvek, ódon könyvtárak mélyén,
Ahogy időtlen polcán álmodnak a homálynak – békén.

S ha kinyitom majd az út végén?
Tán semmi mást nem lelek benne, mint finom borok illatát,
Avas szalonnabórt, s egy kicsorbult bicskát.
Emlékét egy bódító ölelésnek, vidám, régi gyermekkacajt,
S egy csipetnyi barna dohányt.

És egy idegen nótát is találok majd benne, tudom – melyet,
Most, hogy még élek, nem ismerhetek – pedig enyém.
(Csak álomban dúdolom, s közben mosolygok.
Így mondják, akik szeretnek... s ez a tudat: elég.)

Hogy a dallama miként szól? Nem tudom.
S hogy a kottája mi? – Talány.
Csak remélhetem, hogy úgy száll, repül majd: mint a lelkem...
Magasra tör. Fel, egészen,
Mint az öröm színes sárkánya a szélben – s a végén az égitér.

DABIS ISTVÁN – AZ ÉN ANYÁM...

Az én Anyám elfáradott.
Kicsiny törekeny alakja
Megpihenni tért a földbe
Egyesült az ősi anyaggal
S hatalmassá föltámadott.

Homloka a tiszta égbolt
Szeme kékje az ég kékje,
Hosszú haja ezüst felhő
Fehér haja ezüst felhő
Ölelése mint az erdő.

Nem járt sokat iskolába
Utazásra nem volt pénze
A világot hogy bejárja
Mégis minden érdekelte
Mégis tanulhattunk tőle.

Mesét mondott a Tiszáru
A Tiszának folyásáru
Világ végén meseboltrul,
Magyarokru, nagy vagyonru,
Örömökru, bánatokru.

Igaz értéket becsült csak.
Nem volt szépség, nem volt vagyon
Családnál mit többre tartott.
Az én anyám pihenni tért
S hatalmassá feltámadott.

Az édentől keletre...

Elgondolkodtam.

Meddig tart az emberek tűrőképessége? Meddig hisznek még
álságos szemforgatóknak, akik vigyorogva hazudnak szemükbe,
miközben nap, mint nap láthatóan csak egyetlen közös akarat vezérli őket:
megsütni a saját peccsenyőjüket.

Most „felzúdult“ a művészvilág. Zalatnay Cini megkapta és megkezdi letölteni megérdemelt börtönbüntetését, s többen erős enyhítő körülményként értékelve hozták fel: ő legalább megpróbálta megtéríteni egy részét az okozott kárnak. Ebben, van némi igazság. Mert a kisember azt látja, azt érzékeli, hogy őt, bennünket, meg tudnak büntetni. A legapróbb közlekedési szabálysértésért súlyos ezrekre büntet a hatóság, ám érdekes módon, szabadon vannak milliárdok elsikkasztói. Házi őrizetben pöffeszkedik a pénzvilágot – nyilván hogy segítséggel – lealázó tanulatlan álbróker, a magyar „keresztapa“ is vígan éli világát, s persze ezek elégedetten mosolyognak a kamerákba, mert tudnak valamit. Valamit, ami ha napvilágra kerülne, egyesekre, sokakra nézve veszélyes lehet. Ezért vannak hát a nagyhalak „biztonságban“. Mi, elérhető, megtalálható és büntethető vagyunk. Megtalál bennünket az APEH, ha sokszor tévedésből rosszul töltjük ki adópapírjainkat, közvetlenül és megelégedetten büntet meg a rendőr a legkisebb közlekedési vétségért, de közben mindenünnen, írott sajtóból, rádióból, televízióból özönlenek a hírek elsikkasztott milliárdokról, elintéztett rendőrségi ügyekről, agyonhallgatott botrányokról, büntényekről, visszaélésekről, összefonódásokról – a mai Ma-

gyarország emberi és mindenféle ügyeinek sajátos intézési módozatairól. Mindezt az egyszerű (de nem feltétlenül: buta) emberek képtelenek összeegyeztetni a demokrácia fogalmával. Nem értik a működését. Túlontúl gyors, és túlontúl aljas ez a folyamat. Egyébként is. Akik horribilis fizetéseket vesznek fel, nem bíznak semmit a véletlenre! Ők kérem olyan összegekkel „gazdálkodhatnak“ családirag, amit mi falusi emberek, sőt az emberek többsége el sem tud képzelni. Persze, tudván a választási harc többséyes bizonytalanságát, mármint, hogy csak néhány évük van a lehetséges meggyarapodásra, kár is csodálkoznunk! Ezért nem hagynak ki egyetlen kínálkozó lehetőséget sem.

Felfoghatatlan és elképzelhetetlen összefonódások mentén alakulnak a dolgok – s ez nem összeesküvés elmélet. Mondhatni: felelős, általunk megbízott vezetőink egy jelentős része nem tiszta.

Melyik mártélyi dicsekedhet avval, hogy súlyos milliókat kapott szőlőtelepítésre vissza nem térítendő támogatásként? Jó, nem vagyunk szőlőtermelő vidék, s efféle hagyományokkal rendelkező emberek – de mondjuk: bármi másra. Miért háborítja fel rendre az embereket, például az „egyeseknek“ automatikusan járó hatalmas összegű banki hitel felvételének a lehetősége? Vagy például, a baráti körben osztogatott vissza nem térítendő ilyen-olyan „támogatások“ politikai meggyőződéshez idomuló lehetősége?

S az egészségügy helyzete? Hogy – az igaz csak részlegesen sztrájkoló – orvosok, s ahogy „hivatalosan“ emlegetik őket:

az egészségügyi dolgozók hozzáállásán, emberségén, mennyiben fognak változtatni a sikeres bértárgyalások? Hogy ettől, változik-e, s miben, hogyan, az egészségügy darálómalmába kerülő közemberrel való foglalkozás mikéntje? Kétségeim vannak. Az empátia, a beteg ember kiszolgáltatott félelmével való együttérzés, az, fizetés és pénz kérdése? Nem valami egészen másé?

És azt is megkérdelem az emberek, sajnos csak maguk között: mikor kap a kisember is bárminemű megérdemelt, őt is jogosan megillető támogatást? És miért nem? Mit szóljon a földet verejtékével művelő gazdálkodó, a munkás, a tanító, a közalkalmazott, a boltos, a buszsofőr, a munkanélküli, a teljesen lecsúszott hajléktalan, hogy mindig, mindent önékülle intéznek – a feje fölött?

Hiába a helyi akarat, hogy itt, nekünk, magunknak apró lépésekben jobbra telessük az életünket, ha a kettészakadt ország „házában” kedélyesen elmutyizó képviselőknek kisebb dolga is nagyobb annál, minthogy efféle apróságokkal is foglalkozzanak. Talán nincs a fejükben létező fontossági listán az első tizenben az emberek ügyeivel való jótékony foglalkozás? A válasz tudható. Ez az ország, látványosan ketté van szakadva. Van Budapest, az ő különlegesen kiemelt helyzetével, az ő különösen furcsa embertömegével és igényekkel, s az ő megelégedettségüket mindenben kiszolgáló igyekvő hatalommal, és van a vidék Magyarországa...

Egy „jópofa” újdonsült ismerős mondotta nekem nemrégiben: *Tudjátok, az a baj veletek, hogy ti még nem tartotok ott, mint a dunántúliak, főleg a határhoz közel élők... Ott, arrafelé már van idő arra is, hogy az emberek pénzt keressenek. Ti itt csak értelmetlenül robotoltok – a semmiért. Majd akkor lesz itt az alföldön nektek is jó, ha elérnek ide az autópályák, és csak úgy özönlik ide a tőke, ami hihetetlen mennyiségű jól fizető munkahelyet teremt majd... Bár, lehet, hogy az itteni embereknek még akkor sem fog sikerülni a pénzkeresés – mert nincs annyi eszük.*

Ettől megdöbbenem, sőt oda szavaztam magamban, az illetőnek nyilván, hogy kezeltenie kéne magát. Mert vagy nem a valóságban él, vagy most, csak mint divatos sablonszöveget hajtogatja ezt a hihetetlenül bárgyú jövőképet. Már hogy az alföldön, szerinte kényszerűségből, veleszületett élehetlensége miatt „nyomorog” a népesség. Ez, megalapozatlan,

nagyképű vélemény! Mert ha azt érti „ész” alatt, hogy mi mikor, és hogy tudunk egyszer végre jókor, jó helyen lenni – az nem ész kérdése. Annak vannak geopolitikai tényezői. Hogy egy országban hol él az ember. Mert a távol, sohasem lesz közelebb, mint ahogy azt a valós méterben mért távolság mutatja a térképen. Persze szellemiekben más a helyzet – de nem nagyon. S ez, sajnos, az időről-időre bekövetkező politikai változásokkal sem csökkenő távolság marad. Akik a húsfazék körül tolonganak, s időnként római mintára már pávatollal kell megcsiklandozzák a gigájukat, hogy kiadva magukból a lezabálás eredményét, újra tudjanak falni a nagy, állítólag közös, ám csak szűk körnek elérhető kifogyhatatlan kondérból – nem tudják mi az éhezés...

Itt, errefelé, s Magyarország szinte összes vidéki részén több mint ötven éve remélnek egy jobb sorsot, jelent és jövőt az emberek. De rendre azt kellett tapasztalniuk, megélniük, hogy csupán ígérekkel elbódítható eszközei, „választások megcélzott alanyai”, majd – minimum négy évre – elfeledett, elhajított kapcarongyai az épp hatalmon lévőknek. Nem számítanak emberszámba – csak névleg. Pedig ennek a népnek a vidék tiszta ereje és bölcsessége az a „vészartalék”, amelynek valódi hagyományában és benne rejlt kiaknázatlan lendületében bízhatnánk – és amire talán büszkének is lehetnénk. Ezek vagyunk mi valójában. Még ha sokan lenéznek, lesajnálják is bennünket, nem számolnak velünk, mint „tényezővel”. Ám korántsem egy élelemben gazdag sziget tengerpartján éhezve nyúglódó úrilányok és úrifiúk túlélésben mutogatott nyafka gyülekezete, akik inkább éhenhalnak, semmint leásva a kollektív tudat legmélyére megmozdulnának valamire, hogy testük táplálásáról ősi módon – például – maguk gondoskodjanak.

Nélkülünk, a sokszor olyannyira semmibe vett vidéki Magyarország nélkül, ezek az elpuhult szájhősök – itthon is! – konkrétan éhenhalnának.

Ez, egy egészséges, kecsesen ringó derekú mártélyi lánnyal, vagy egy markos, kemény...ű pirosbarna legénnyel, elő nem fordulhatna.

Talán a jövőt tekintve – bár a tudat, egyelőre még jelen életünkre nézve nem vigasz – ez az egyetlen reményünk és szerencsénk...

F. Cs. Z.

Galambposta

E rovatunkban, az olvasók leveleinek, észrevételeinek, s panaszainak adunk helyt. Fenntartjuk azonban a jogot, hogy etikai megfontolásokból, mérlegeljük a megjelentetés szükségességét, vagy, hogy rövidített, és szerkesztett formában tárjuk ezek tartalmát Önök elé. A szerkesztőség, nem feltétlenül ért egyet ezen írásként tartalmával.

Tisztelt KALÁRIS!

Október 1-jén az „Idősek Világnapja” alkalmából, bensőséges ünnepségnek lehettek résztvevői azok az idős és fiatalabb emberek, akik el látogattak a mártélyi Faluházba.

A Gondozási Központ dolgozóinak szervezésében, kedves műsorra került sor. Az izlésesen feldíszített asztalokon, rumos tea, s finom sütemények illata csábította az érkezőket. Az ünnepséget, Joóné Bene Aranka szívhez szóló szavai nyitották meg. Köszöntötte a munkában megfáradt időseket és minden kedves vendéget. A közég polgármes-

ter Asszonya, Balogh Jánosné szolt ezután az egybegyűltekhez, kedves szavakkal köszöntve az időseket, méltatva az időskor szépségeit, hisz – mint mondta – az időskornak is meg vannak, meg kell lenniük a maga szépségeinek. Köszöntötte Mártély 10 legidősebb lakóját, s átadott egy szál szép virágot, s egy emléklapot.

Voltak sajnos, akik betegségük miatt nem tudtak eljönni, őket a családtagok képviselték.

A polgármester Asszony mindenkinek jó egészséget kívánt, szép, hosszú boldog életet, hogy jövőre is együtt lehessünk...

Elhangzott egy szép vers, és nóta, az óvodások műsora, s a Művészeti Tagozatos tanulók szemet gyönyörködtető modern táncai szórakoztatta a nézőket, majd az „Őszirózsza” népdalkör lépett a színpadra, egy dalcsokkal. Az „Optimista Csoport”, humoros paródiákkal nevetette meg a közönséget, és végül a „Tóth-Nagy Duó” nosztalgia dalai zárták a műsoros délutánt. (És másnap, a megható események sora folytatódott. – Szerk.)

Október 2-án megint szép ünnepség volt a Faluházban...

Az ötödik Öregdiák találkozóra került sor. A szépen feldíszített asztalok körül, kíváncsi tekintetek figyelték az érkező vendégeket, sorra jöttek a meglepődés percei – vajon felismerjük-e egymást, mielőtt bemutatkoznánk? Voltak olyan vendégek, akiket csak később ismerünk fel. Könnyes tekintetek, erős kézfogások, baráti ölelések, mind-mind előfordultak azon az estén.

Amikor már együtt voltunk, Simonné Borsodi Erzsike köszöntötte szeretettel az osztály és iskolatársakat, minden kedves vendégünket. Rózsa Imre, átvéve a mikrofont, bemutatkozásra bízta a diáktársakat, de csak aki ezt vállalta. Ő is kedves szavakkal emlékezett az elmúlt negyven-ötven évvel ezelőtti diákévekre, majd átadta a mikrofont Simonnének, aki arra kérte a megjelenteket, hogy egy perces néma felállással emlékezzünk azokra, akik már nem lehetnek velünk... Az asztalokon meggyújtották a gyertyákat. A villanyfény kialudt, majd egy perc néma csend után, elénekeltük a Himnuszt.

Ez után, hogy újra fényárban úszott a terem, megkezdődött a vacsora, és az azt követő jó hangulat. D. Nagy Anti megint finom marhapörköltet főzött, főtt krumpli, és savanyúság volt a körítés – utána sok jó perccel. A hangulat fokozásáról, Takács Béla és zenekara gondoskodott.

Mindenki jól érezte magát. Voltak, akik táncoltak, voltak, akik beszélgettek, hisz ennyi év után volt miről beszélgetni. Ha elgondolom, ötven, hatvan év, nem kevés idő. Mondhatni úgy is: egy emberélet. Bízunk benne, hogy jövőre, újra találkozhatunk majd...

Szabó Lajosné Nagy Anna Katalin

A mártélyi „Kaláris“ című újság októberi számában megjelent, P. Tóth Mihály Úrnak, a „Kavalkád“ kirakodóvásárával kapcsolatos olvasói levelére szeretnék válaszolni.

Mi, a KAVALKÁD rendezői, szervezői örömmel fogadunk minden építő jellegű kritikát, javaslatot, amely hozzájárul a rendezvény színvonalának további emeléséhez.

1996-ban, az első KAVALKÁD megrendezésekor nem volt tapasztalatum a kirakodóvásárok szervezését illetően, ezért a hódmezővásárhelyi Önkormányzattól kértünk segítséget.

Azonban ahogy a rendezvénynek híre ment, évről-évre több vásároló jött el. Az eltelt idő alatt kialakult egy olyan csoport, akiknek már meghívó levelet sem kell küldeni, mert maguktól jönnek a rendezvényre.

A rendezőknek a kezdetektől fogva céljuk, hogy a népi iparművészek, kézművesek, színvonalas, egyedi munkáinak értékesítésére lehetőséget biztosítsanak a KAVALKÁD kirakodóvásárában.

Sajnos, a már említett csoport nem e kategóriába tartozik (cukorka árus, vattacukros, léggömbárus, stb.).

Bármennyire is hihetetlen, de Nekem is eszembe jutott, hogy hasonló rendezvényt szervezőktől kérjek segítséget. Tehát Ön, levelével „nyitott kapukon döngtettem“. Így például, felvettem a kapcsolatot a hódmezővásárhelyi Állattenyésztési Napok kirakodóvásárában bonyolítójával, akitől több kézműves címét sikerült megszereznem. Ezen kívül Szegeden, 2003. évben megrendezett „Natura“ Nemzetközi kézműves kiállítás és vásár katalógusában szereplő iparművészek, kézművesek (fafaragó, gyertyaöntő, fazekas, keramikus, szőnyegszövő, gyékényszövő, bőrdíszműves, tojásfestő, stb.) mindösszesen 89 fő részére külön-külön meghívólevelet küldtem, továbbá évek óta a rádión keresztül hívjuk fel a környékbeli kézművesek, iparművészek figyelmét a KAVALKÁD-on való árusítás lehetőségére.

Maguk az árusok is elismerték, hogy helyfoglalási díjaink – más hasonló rendezvényhez viszonyítva – kedvezőek.

Hogy mindezek ellenére a KAVALKÁD-on nem jelennek meg kézművesek, véleményem szerint két fő okra vezethető vissza:

Az idén csongrádi Körös-toroki napok időpontja egybeesett a KAVALKÁD időpontjával és a vásárolók inkább Csongrádra mentek.

A másik ok a kereslet-kínálat törvénye.

Sajnos tudomásul kell vennünk, az embereknek – legalábbis a mi régiókban élőknek – egyre kevesebb a pénzük. Ezért a többség nem tudja megengedni magának, hogy színvonalas iparművészeti árukat vásároljon.

Vegyünk egy átlagos családot, 2 felnőttel, 2 gyerekkel. A felnőttek meghallgatják az ingyenes koncerteket, megisznak 2-3 üveg sört, vagy üdítőt. A gyereket befizetik a körhintára, vagy olcsó műanyag játékot vesznek nekik.

Márpedig, ha egy kézműves nem találja meg anyagilag a számítását, akkor nem fog eljönni a következő rendezvényre! Mindezekben túlmenően felhívom a kedves levélíró figyelmét, különbséget kell tenni a szegedi „Hídi Vásár“, ill. egy falunapi kirakodóvásár közötti kategóriakülönbségre.

Vendégként jó pár falunapra ellátogattam már, ezért tapasztalatból tudom: Mártélynak nincs miért szégyellnie magát – a kulturális programokról már nem is beszélve!

Mártély, 2004. október 25.

A KAVALKÁD szervezői nevében, tisztelettel:

*Sándorné János Mária
Polgármesteri Hivatal előadója*

Egy névtelen levélről...

Nagyon sajnálatos tényről kell a mártélyi olvasók elé tárnom. Arctalan „hősök“ vannak közöttünk.

A lap indulásakor elhatározott szándékunk szerint, a szerkesztőség nem közöl nyomdafestéket nem tűrő hangvételű, „mocskolódó“, a közösség érzéseit indokolatlanul felborzoló leveleket, s főként nem olyanokat, amelyeket alá sem írnak a „bátor“ levélírók. Most sem tesszük kivételt. Nem közöljük. Hogy mégis foglalkozunk azzal az egyszerű kézírással és helyenként alantas kifejezésekkel és helyesírási hibákkal teletűzdelt névtelen levéllel, amely a szerkesztőségbe érkezett – annak jelentős oka van.

A levél, a csatornázásról szól. Helyesebben ellene agitál, és valótlan feltételezéseket, rágalmakat tartalmaz.

Már hírt adtunk arról, hogy áll a csatornázás ügye. Hány százaléka lépett be a lakosságnak önkéntesen a társulatba, s hogy milyen feltételekkel és várható ütemezéssel fog létrejönni a beruházás, mégis akadnak olyanok, akik kételkednek e közlések valóságátalmában. Sőt. Olyan felvetésekkel, követelésekkel állnak elő, mintha bizony nem volnának minderről tájékoztatva. A jó szándékú, előrevívó kritikára, véleményre, minden, a közösség bármely egyenrangú tagjának jobbító szándékát felelősen figyelembe venni kötelező vezetési – nyitott. Nyitottnak kell lennie még akkor is, ha már úgy érzi, a kellőnél is jobban, részletesebben közzétette egy efféle beruházás részleteit. Mert – fel kell tételeznie jóhiszeműen – nem minden ember felfogóképessége egyforma. Gyanítom, nem is e felfogóképességgel van ebben az esetben sem a valódi baj. Sokkal inkább egyfajta megátalkodott csak azért is ellenállással, amivel addig nincs is semmi baj, amíg keveseket érint. Olyan keveseket, akik, még ha egymás között dühödten meg is vitatják időnként a dolgok szerintük nem jó menetét, kisebbségükből adódóan, amúgy sem képesek változtatni egy közösség nagy többségű akaratán. A baj, a már egy ízben említett rémhírterjesztésben áll. A bizonytalan emberek gondolatait liánszerűen behálózni képes kételkedésben. A már eldöntöttnek látszó közakarati kétségbevonásában.

S hogy mindezt aláírás nélkül, cím nélkül, a személyazonosság vállalása nélkül teszi valaki, az rámutat még valami más személyiségbéli hiányosságára is. Az ilyen ember, nem bátor. Sokkal inkább sajnálatra méltó. S hogy még mi mindent lenne képes leszűrni egy grafológus (írászakértő) e levél „megalkotójának“ jelleméről – az nem is kétséges: lesújtó véleménye lenne...

Szerkesztő

Őszi citerás és dalos-találkozóra invitálta vendégeit az „Őszirózsa Népdalkör“ 2004. október 16-án szombaton 3 órára, a mártélyi Faluházba.

A fiatalok mai szóhasználatával élve erős, és nagy „pörgés“ volt tapasztalható a Faluházban, már órákkal a rendezvény megkezdése előtt. Lelkes, önkéntes segítők serénykedtek, hogy kezdésre minden a helyén legyen, minden előkészület megtörténjen, zálogaként egy igazán emlékezetes, jó hangulatú délutánnak és késői órába nyúló vidám estének.

Aki nem vett még részt hasonló találkozón, el sem tudja képzelni azt a fiatalos lendületet, az örömteli együttlétre való izgalomittas készülődést, ami ezen a napon betöltötte a zsúfolásig megtelt termet. A hófehér abroszokon illatos kalács, húsírók kellették magukat, a szépen megterített asztalok körül ünneplőbe öltözött emberek várták, hogy elkezdődjön a műsor. Lámpalázás készülődés volt tapasztalható az öltözőben és a színpad melletti kisteremben is, míg végre három óra után, Katona-Kis Gyuláné, a vendéglátó mártélyi népdalkör vezetője a színpadra lépett, s felkérte Balogh Jánosné polgármestert, a találkozó megnyitására.

A polgármester Asszony őszinte örömet fejezte ki, hogy Mártély adhat otthont e napon a népdalkörök találkozójának, s megköszönte a szervezőknek azt az önzetlen és csodálatos akaratról tanúbizonyságot tevő munkát, amellyel életre hívták, életben tartják ezt a manapság már oly ritka közösségi együvé tartozást kifejező találkozót. Reményét fejezte ki, hogy ez, s az ilyenfajta közös örömből, a zene, az ének szeretetéből és tiszteletéből táplálkozó együttlét megerősít bennünket abban, hogy örülve ugyan a pillanat varázsának, ne csak ezen a mai rendhagyó napon, de minden napon találjunk és teremtsünk olyan alkalmat magunk és mások számára, amellyel erősíthetjük emberszeretetünket, a hagyományok méltó tiszteletét és avatott továbbvitelét...

A dalos-találkozó fővédnöke Makovecz Imre, sajnálatos betegség miatt, nem tudott megjelenni a meghívottak között, de levélben üzent a résztvevőknek, melyet Balogh Jánosné olvasott fel, s amelyet most megosztunk a kedves olvasókkal:

Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Bartóktól, Kodálytól, Kallóستól tudjuk, hogy a népdal ősidőktől fogva a nép szívéből szól.

Ha közösségben hangzik olyan, mintha nagy tüzet raknánk, ami körül megmelegednek az emberek.

Ameddig a magyarok dala égre száll, addig lesz Magyarországnak.

Önök ma együtt, énekelni fognak. Egymáshoz hajolunk, megmelegszik a szívünk, s dalolni fog Magyarország.

Gyönyörű dalokat, emelkedett vidámságot kíván Szabó Marianne és Makovecz Imre, akik sajnálják, hogy nem lehetnek ott.

A fellépők sorát, a hódmezővásárhelyi (Tarjáni) „Gyöngyvirág Népdalkör“ nyitotta (vezetője: Kispálné Mihály Gyöngyi). Dunántúli és Alföldi népdalokból összeállított dalcsoport adtak elő. Szólót énekelt: Surányi Mihályné és Dura Jánosné.

Másodikként, a kisteleki „Citerabarátok Egyesülete“ lépett a színpadra, (vezetőjük: Rácz Imre), ők Hajdúsági, és szintén Alföldi népdalokból összeállított műsorral örvendeztették

meg az egyre nagyobb tetszést nyilvánító közönséget.

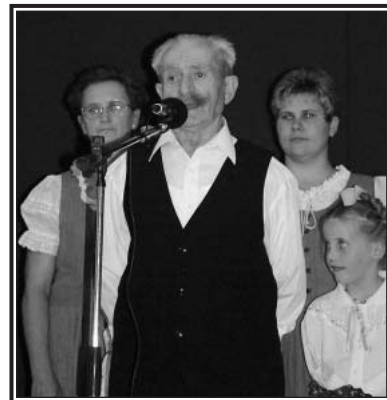
A hódmezővásárhelyi „Rozmaring Népdalkör“ (vezetője: Farkas Ferencné), Délvidéki és Székely népdalai után, a mindszei „Alkony Dalkör“ műsorában gyönyörködhetek a közönség soraiban ülők, (vezető: Jelenfi Istvánné). Ezután, egy szintén hódmezővásárhelyi dalkör, a „Csúcsi Népdalkör“ tagjai vették birtokba a színpadot, különösen szép öltözetben – a hölgyek, vásárhelyi hímzéssel díszített blúzban –, s válogatást adtak elő, a kedvenc dalaikból. (vezetőjük: Pintérné Szurovecz Irén.) Megkapó színfolt volt, egy régi népi hangszer megszólaltatása. Tószegi Ferenc avatott előadásában hallhatott a közönség szép ősi dallamokat tárogatón. Három bemutatózó együttes műsora várt még ezután az egybegyűltekre.

A Derekegyházáról érkezett „Rozmaring Dalkör“ műsorát, a fellépők legidősebbjének, a nyolcvanas éveiben járó karakán tartású, pödrött bajszú Bárdos János bácsinak a feledhetetlen szólóéneke nyitotta, amelyből mintha a puszták népének egykori robotos szomorúsága, s az oly ritka boldogság feltett érzett búsongás szívszorító keserősége szállt volna a hallgatóság szívére – egy letűnt világ lassan elhaló dallamainak fájdalmas gyönyörűségével. E meghatott pillanatok után, az együttes hölgykorszorújában elől álló három aranyos „asszonypalánta“ vidám körtáncával, pattogós ritmuskombinációkkal tűzdelt, s igazán jól megszólaltatott zenei kísérettel előadott dalcsoporttal fejezték be produkciójukat. (Vezetőjük: Szénási Jánosné.)

A földeáki „Citerazenekar és Pávakör“ (vezetőjük: Vass István) előadásának hallatán, azt érezte az ember, semmi nem hasonlítható ahhoz, mint mikor több ilyen ősi húros hangszer egyszerre megszólal egy akarattal, s hogy micsoda feledhetetlen élményt nyújt az, amikor a legősibb hangszer, az emberi énekhang is csatlakozik ehhez a hangzáshoz. Szüreti dalcsoportot, pásztordalokat hallhattunk előadásukban, szólót énekelt: Vass István. Erő, látvány, szépség, szomorúság, az élet minden hangulata előidézhető ezekkel az eszközökkel. Nem véletlen tehát a citera és az éneklés összekapcsolása. A régi öregek – e tekintetben is tudtak valamit...

Végezetül, de – ahogy szokás mondani – nem utolsó sorban, sokkal inkább a vendéglátó házigazda udvariasságának okán, a mártélyi „Őszirózsa Népdalkör“ lépett színpadra.

Magas szintű produkciójuk, méltó lezárása volt a lassan késődélutánba hajló napnak. Utolsóként előadott Balaton-környéki népdaluk után, döbönt, elérzékenyült csend telepedett a teremre, s csak egy idő után csattant fel a jól megérdemelt vastaps. S ha egyesek egy könnycseppet töröltek el a szemük sarkában, itt azt sem kellett szégyellnie senkinek. Minden érzelem megjelent az együttesek előadásában. A reményvesztett szomorúság éppúgy, mint a „fékevesztett“ túláradó öröm. A lágy dallamokat felváltó keményen kopogó

ritmusok, a tárogató messze szálló remegő hangú panaszkodása, a köcsögduda vidáman csúfolódó rőfögése, a citera zöndüléséből előkúszó ősi dallamok hullámszerűsége – és a mindennél csodálatosabb emberi hang önfeledt szárnyalása.

Nem volt itt „profizmus“. Hál' Istennek, hiányzott a harmad-vonalbeli „művészek“ országot, vidéket lealázó hakni-magabiztossága, amellyel hamis kultúrát terjesztenek. Itt valami egészen más volt. Lélek volt. Valódiság, és ízes jelenlét. Izgatott megfelelési kényszer, a bizonyítás jóleső kényszere, a becsülettel való együttműködés egyéni alázatát követelő odaadó közösségvállalása – és az egy és azonos dolog mérhetetlen szeretete.

Ezek után, csoda-e, hogy a fellépő együttesek vezetői meglepetten vették át a rendezőtől kapott virágokat és emléklapokat, s hogy a „Himnusz“ közös eléneklése után, kezdetét vette a vacsora... (Megjegyzem: közügyi megmozduláson, régebben hallottam ilyen szép és érzelmdús előadásban a Magyarok első énekét...)

A vacsora, amely táncos lábú, dalos asszonyok és menyecskék kezeiben érkezett porcelántálakban gőzölögve, szintén feledhetetlen volt. D. Nagy Anti bátyánk, sérült kézzel is megint remekbe szabott pörköltet alkotott, többek odaadó segédletével. (Könnyű neki, mondhatnánk, hisz kérdéssemre, meg tudná-e mondani – hozzávetőleg – hány kiló efféle étkeztetett már életében, kis gondolkodás után azt válaszolta: – Azt így, most mög nem mondom, de az idén, olyan tizenvalahány mázsa körül járhat már...)

– Mög amennyivel több! – vetette közbe egy ott sürgölődő asszonyság –, amivel vitatkozni persze nem lehet, s minthogy asszonyainkra mindig hallgatni kell: nem is érdemes.)

Odabenn pedig önfeledten szállt a dal, a nóta. Fogott a jóféle bor, a megszámlálhatatlan féle sütemény, s Takács Béla zenekara, fáradhatatlanul húzta a talpalávalót.

Táncra kerekedett öreg és fiatal, egymás vállát fogva „zakatolt“ a vidám, kortól, nemtől függetlenül mulatozó embersűrű. Néha kis szusszanás erejéig leültek beszélgetni, enni, inni, hogy azután ki-ki ereje, kedve, „virtusa“ szerint pontot tegyen egy feledhetetlen napra, amikor szépen szállt a dal, őszinte szeretet hatotta át a szíveket, finom ételekkel kényeztetett volt a gyomor, és talán soha el nem múló emlékekkel csordulig telt meg ismét – a lélek...

Farkas Cs. Zoltán

1956 – Mártély...

Ötvenhatról nekünk annyit hazudtak annak idején az iskolában és az életben, hogy félelmetes.

Hazudtak csak úgy a hétköznapiakban, rádióban, tévében, sajtóban, így amikor a mámoros rendszerváltás kapcsán kiderült az „igazság“, már meg sem lepődtünk. Tudván tudtuk, a politika irányítói-szereplői, nagyobbakat is tévedtek már. Mindig is manipulálva voltunk.

Fényképek villannak fel emlékezetemben. Tankönyvek képei. Igazán silány tartalommal és ma már érthető félelemből nyúlfarknyi hamis leírásai az '56-os pesti eseményeknek. Falábú banditaként ábrázolt forradalmár a Corvin-köz bejáratánál, amint viharkabátjában ácsorog, nyakában dobtáras géppisztoly, szája sarkában mezítlábas cigaretta. Más képeken barikádok, döglött ló, rohanó, elmosódó alakok, lyukas zászlóval feldíszített teherautó platóján szorongó emberek. Füst, romok és rémült arcok mindenütt.

Erről mi azt tudtuk, azt tudhattuk, ellenforradalom volt. Évtizedekig hánykolódtunk a bizonytalanságban, mert egyesek, időnként épp családtagok, messziről jött emberek, a belénksulykolt, a tanult hamis történelemértékelés ellenkezőjét mondták. Bizonytalanok lettünk, és tanácstalanok. Többen kezdtük úgy gondolni, nekik lehet igazuk. Hallottunk a „kinti“ világról, a szabadságról, s akiknek kiszakadt, kimenekült rokonai éltek odakinn – mint gondolom minden disszidens családját – a miénket is figyelték. Bár könnyű lenne most utólag olyan jövőbelátóan okosnak mutatkozni, hogy azt állítsam az én korosztályom tudta, biztos volt benne, hogy az a semmire sem jó kísérlet, amit kommunizmusnak, szocializmusnak neveztek, egyszer megszüntethető, megváltoztatható lesz – de nem így volt. Még a rendszerváltást közvetlenül megelőző években sem volt ennek a hőn áhított gyökeres változásnak, forradalmi hatalomeltörlésnek számunkra elképzelhető módja. Jelek voltak, de igazság szerint, mi itt vidéken mindebből vajmi keveset érzékelünk...

Erről is jutott most eszembe, körbe kellene kérdeznem választott szülőfalum embereit, mi történt itt Mártélyon '56 novemberében? Mikorra, hogyan ért „le“ ide a forradalom szele? Milyen események zajlottak? Voltak-e utána számonkérések, s miféle változást hozott mindez az itteni emberek gondolkodásában, napi teendőik ellátásában – az elmúlt több mint negyven évben. Sok emberrel beszéltem. Talán, nem csak a „megfelelőkkel“. A dolgokra történő visszaemlékezés mikéntje, természetesen ebben az esetben is azon múlik, hogy az illető, melyik oldalon állt. Hitte-e korábban a népi demokrácia „Éljen Rákosi“ alapokon nyugvó idióta, kényszerű csordaszellemét, majd behódolt-e „Kádár Apánk“ külsőségeiben szolidabb, de a kulisszák mögött épp oly aljas és bosszúálló krumplileves szocializmusának, vagy bátran vállalva a szabadság iránti vágytól táplált forradalmi eszméit, megpróbált akkor is, és később is kiállni igazáért. Még ha csak olyan nagyon természetes emberi követelések adták is e forradalmiság gyakorlatias gerincét, minthogy szeretné visszakapni elkobzott javait, s hogy változást szeretne az ország életében...

Egyik jó ismerősöm adta kezembe azt a több mint százoldalnyi megfigyelési dossziét, amelyben Édesapjának kálváriája, az '56-os mártélyi események kapcsán született kihallgatási jegyzőkönyvek, a közbiztonsági őrizetbe vételről írott határozatok, s más egyéb dokumentumok találhatóak. Egészen hihetetlen olvasmány. Egyben félelmetes, és nevetséges is. Amint szoros egymásutánban kétszer is végigolvastam, rájöttem az egyik alapvető okra,

amiért – igaz csak nagy sokára, sokaknak későn, sokaknak már hiába – megbukott az a tragikusan embertelen és bugyuta rendszer. Ezek, féltek. Létrehoztak ezért egy látszólag és talán valóban is jórészt komplett idiótákból álló besúgóhálózatot, akik vagy meggyőződésből, vagy megfélemlítve, a közvetlen környezetüket figyelték. Ahogy olvastam ezeket a jelentéseket, többször nevetni lett volna kedvem – ha maga a téma a múltba tekintve nem oly hűsbavágó és szívszorító az érintetteknek – mert elképesztően nevetséges „innen“ nézve, mire fordítottak figyelmet és gondot az elvtársak. Miként voltak képesek energiát, pénzt, időt ölni egy nevetséges és légbőlkapott veszély elhárítására. A oly sokszor emlegetett III/III-as ügyosztály operatív tisztjei nem a kiemelkedő intelligenciaszintű elit emberei közül kerültek ki. Ezt minden olvasott irat bizonyítja. Primitív, hibákkal teletűzdelt fogalmazványok ezek.

Ami leginkább megdöbbsentett, hogy maguk a jelentéstevők írják le azokat a kritikákat az adott rendszerrel kapcsolatban, amelyekről a rendszer urai leginkább féltek. Olyan érzés olvasni ezeket, mintha a rendszer védelmével, működésének felügyeletével megbízott emberek kennék magukra azt a matériát kis önkínzással, amit „elvárnak“ a felforgató elemektől. Egyes, igazság szerint elszigetelt embereket, kijelentéseiket, mint kicsi, de veszélyes tűzfészkeket tartották ellenőrzésük alatt évtizedekig, s őket, még hajlott korukban is a rendszer potenciális ellenfeleinek tekintették – ami mindenféleképpen üldözési mániára vall. Minden rendszernek vannak olyan szellemi „áldozatai“, akik amúgy üresfejűek lévén, jobb híján befogadnak valami téveszmét, megpróbálnak vele azonosulni – hogy onnantól kezdve legyen, ami irányítsa a tetteiket -, de ettől függetlenül teljesen üresfejűek maradnak. Sok ilyen közkatona volt az elmúlt rendszernek, akik önfeláldozóan tartották a roskadozó rendszer oszlopfőit a legvégsőkig.

S hogy mi történt Mártélyon 1956. novemberében? Talán ugyanaz – kicsiben – mint az országban mindenütt. Jogos, a hatalomvesztéstől félőknek pedig jogtalan követelések. Gyűlés az iskolánál. Egy szebb, emberibb jövőért lelkesedő de közben a régi rend bosszúálló természetétől rettegő emberi közösség kételkedésbe oltott reménykedésének napjai. A rádió hírei és az emberek rémhírei. A bizonytalanság. Fellelkesülés, és letörés. Végül a számonkérés, és ember-ember elleni kibékíthetetlen ellentétek élethosszig való fortyogása, a személyiség meghasonulásai.

Régi sebeket feltépni kár. Az idő amúgy is gyógyítja a sebeket, ha másként nem, hogy elszólítja a szereplőket a porodról – intézzék el a dolgaikat egymással odaát. S bár e cikk írója talán épp a viharos napokban fogant, így résztvevője nem lehetett az eseményeknek, meggyőződése, hogy sokaknak az idő sem ad feloldozást. Nem részesülhetnek abban a jótéteményben, melyet az idő csupán azzal tesz nekünk embereknek, hogy demokratikus sajátosságaként mindannyiúnknak azonos mértékben telik – hogy feledhessenek. Emlékezzenek, és gondolkodjanak el. (Utóbbi mindenkire vonatkozhatnék.) Hogy mi lett volna, ha az a „dolog“ akkor sikerül? És, hogy, hol tartanánk most?

Egy nagyon bölcs ember azt mondotta egyszer, ha mindig a múlton rágódunk, az olyan, mintha az ember se...el menne a jövőbe. Van ebben igazság. Mert emlékeznünk kell. És tisztelettel kell adóznunk a hősök hősiességének is. Ez is örökségünk! De manapság azt is egyre többen állítják, hogy hosszú távon nem lehet előrevivő, ha folyton-folyvást csak exhumálunk... Csak tudnám, mire értik ezt?

Farkas Cs. Zoltán

Fotó és rajzpályázat értékelése – a IX. KAVALKÁD-ról készült alkotásokból.

Az Üdülőhely és Faluvédő- szépítő Egyesület által meghirdetett fotó és rajzpályázat értékelésére került sor 2004. október 24-én a „Civilházban“.

A hozzáértő ítésekből álló zsűri, Bakonyi Ildikó, Szabó Csilla és Joó Károly döntése alapján, a következő eredmény született:

A **fotó kategóriában** beérkezett számos alkotás közül, amelyekben jól elkülöníthető volt a jó értelemben vett valódi amatőr élményfotó, a művészi technikák alkalmazását magán hordozó művészfotóktól, az alábbi sorrend alakult ki:

- I. díj Bartus Ferenc Nyárádköszvényes – Erdély
- II. díj Apró Mária Mindszent
- III. díj Domonkos Zsolt Kiskunlacháza

A zsűri különdíját: Marton Ferenc mindszei alkotó kapta.

Rajz kategóriában a beküldött sok-sok mű közül a zsűri véleménye alapján a következő sorrend alakult ki:

- I. díj Győri Zoltán Hódmezővásárhely
(„Kavalkád a vízparton“)
- II. díj Budai Szilvia Mindszent („Kavalkád-csalogató“)
- III. díj Kezes Zsófia Hódmezővásárhely („Vízimenyegző“)

Ezen kívül, a zsűri, még 4 különdíjat osztott ki.
(Sajnálatos módon, lévén a lap egy színnel nyomott, sem a fényképek, sem a rajzok nem jeleníthetők meg élvezhető minőségben.)

Az Egyesület október 30-án 16 órai kezdettel megtartott őszi találkozóján, a díjnyertes alkotások kiállításán voltak megtekinthetők a „Civilházban“.

Egyéb programok: Fotó és rajzpályázat eredményhirdetése. Kmetykó Károly díj átadása. Kötetlen beszélgetés a jövőről.

Apróhirdetési szelvény

A *Kaláris* című lapban, mártélyi magánszemélyek térítésmentesen adhatják fel ezentúl hirdetéseiket. A kivágott és olvashatóan kitöltött hirdetési szelvényt kérjük dobják be minden hónap 25-ig a kihelyezett gyűjtőládákba, vagy juttassák el postai úton, személyesen a szerkesztőség címére. (Tiszai u. 14.)

Név:

Telefon:

Hirdetési szöveg (legfeljebb 20 szó):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Fuji Foto Centrum

Fotó Antalóczy

Az első és egyetlen digitális fotólabor Hódmezővásárhelyen!

- Filmes és digitális kidolgozás 1 óra alatt
- Digitális fotóműterem
- Hagyományos és digitális fényképezőgépek
- Albumok, keretek, fotócikkek széles választéka

És most ezzel a hirdetéssel

a Mártélyiaknak 10% kedvezmény!

Az akció 2004.december 31-ig érvényes!

AGRIFERR

VAS ÉS ACÉL KERESKEDELEM

RUGALMAS ÁRKÉPZÉS

DÍJTALAN KISZÁLLÍTÁS

Hódmezővásárhely, Szántó K. J. u. 172.

62/244-055

30/655-8661

Az Idősek Klubjának novemberi programjai – november, a fogászat hónapja

2–4-ig Térítési díjak befizetése délelőtt 11 óráig, délután 13–15 óráig.

2-án A Vöröskereszt gyűjtőurnáinak kihelyezése – A Véradás Napjának támogatására. (Ideje: December 1-je, délután a Klubban.)

8-án Fogászati előadás a fogápolásról, fogmegtartó kezelésekről, fogpótlásokról, és szájüregi elváltozásokról. Előadó: Dr Ferenci Attila fogszakorvos. Időpontja: délelőtt 9 óra.

Az érdeklődők kihelyezett fogászait vizsgálaton vehetnek részt. A TAJ kártyát mindenki hozza magával.

18-án A Biopton lámpa gyógyító hatása... Bemutató és ismertető délelőtt 10 órakor. Előadó: Belán Lajosné – Szegedről.

24-én Fehérnemű vásár, 10 órától.

25-én Névnapi köszöntők, 10 órától. (Katalin, Ferenc, Judit.)

Az orvosi ellenőrzés időpontjáról, szíveskedjenek érdeklődni. Minden kedden gyógymasszírozás előjegyzés szerint. A kézimunkázók csoportfoglalkozása, szerda délelőttönként lesz. Hétfőn, és csütörtökön délután 3 órától az „Optimisták“ próbái.

Mozgásterápiával kapcsolatos előadás

2004. október 28-án 10 órától az „Idősek mozgásterápiája“ című előadásra került sor a Gondozási Központban. Az előadást Megyeriné Erzsike nyugdíjas testnevelő tanár tartotta.

Az „Add a kezed“ Mozgássérültek Egyesületének hírei

Az „Add a Kezed“ Mozgássérültek Egyesülete őszinte köszönetet mond mindazoknak, akik SZJA-juk 1%-át felajánlották az Egyesületnek. A 2002. évi 12.395 Ft-ot 2003-ban, az alapszabályban lefektetett módon, a működésre használtuk fel. A 2003. évi 30. 865 Ft támogatást, részben a Kakasszéki Gyógyintézet látogatására, és orvosi előadásokon való részvételre fordítjuk, részben tartalékoljuk.

Továbbra is várjuk, és szeretettel fogadjuk megtisztelő felajánlásait! (Adószámunk: 18459887 – 1 – 06.)

Sikerés pályázat

Az „Add a kezed“ Mozgássérültek Egyesülete Köszönetét fejezi ki a Csongrád megyei Közgyűlés Szociális és Egészségügyi Bizottságának, hogy pozitívan értékelték benyújtott pályázatunkat, aminek eredményeként 100.000 Ft-ot utalt át számlánkra! Az összeget a pályázatban meghatározott célokra fordítjuk.

Közgyűlés

Az „Add a kezed“ Mozgássérültek Egyesülete a Csongrád megyei Közgyűlés Szociális és Egészségügyi Bizottság támogatásával (részközgyűlést), Karácsonyi ünnepséget rendez, 2004. December 11-én szombaton délután 14 órától a Faluházban. Minden tagunk és pártoló tagunk részvételére számítunk. A részletes meghívóval szervezőink még novemberben felkeresnek mindenkit annak érdekében, hogy rendezvényünk sikeres legyen. Szeretnénk kérni tagjainkat, támogatóinkat, segítsék ezt a napot feledhetetlené tenni!

„Együtt pihen a család“ – sajtóközlemény

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány „Együtt pihen a család“ elnevezéssel pályázatot hirdet, melynek keretében üdülési támogatást kíván nyújtani szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok pihenéséhez. Az alapítvány jelentős támogatást nyújt minden olyan családnak, akik vállalják – négy fő együttes pihenése esetén – egy minimális önrész befizetését.

„Célunk, hogy a hátrányos helyzetben lévő családok pihenéséhez minden gazdasági társaság, szakszervezet, egyház, egyesület, alapítvány, illetve karitatív szerveződés járuljon hozzá, az önrész befizetésének átvállalásával“.

Az alapítvány a szolidaritás és esélyegyenlőség nevében ezen megnyilvánulásához saját erőforrásaiból 300 millió forintot biztosít.

Kérelmet 2004. november 15-ig, kizárólag levélben lehet benyújtani a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány címére.

A pályázat részletei letölthetők a www.mnua.hu honlapról, illetve érdeklődni lehet Arnóczkiné Marikánál és a „Kaláris“ szerkesztőségében.

Hogyan tovább?

2004. november 8-án hétfőn délután 16 órakor közgyűlést tart a „Nagycsaládosok Egyesülete“, a Civilházban.

Fő napirendi pont, az Egyesület előtt álló feladatok megbeszélése, tervezése, ütemezése lesz.

Közérdekű előadás

„A Baromfi jelene és jövője az EU tükrében“; agrár környezetgazdálkodási támogatás igénylésének feltételei címmel október 26-án, kedden 18 órától előadást tartottak a Civilházban.

A rendezvény házigazdái Sóki Ágnes falugazdász és Tonkó Tibor agrárkamari tanácsadó voltak.

Az ÁMK eseményei

József Attila szavalóversenyt rendeztek a szentesi Horváth Mihály Gimnáziumban október 20-án szerdán. Iskolánkat Danicska Bettina, Csatlós Renáta 7. osztályos, Tóbiás Dóra 5. osztályos és Cseszkó Éva 6. osztályos tanuló képviselte eredményesen.

Szintén e programsorozat része a Pán Péter: a „Kontinens hangjai” című zenés műsor, melyet szintén a Somogyi-könyvtár támogat. A zenés műsorral az óvoda nagycsoportosainak és az iskola 1–6 osztályos tanulóinak szeretnénk kedveskedni.

Összefogás a Könyvtárakért

Az „Összefogás az olvasókért” országos programsorozat részeként október 11-én hétfőn délelőtt Bagyinszki Zoltán fotóművész tartott előadást, „Építészeti fotóséta a történelmi Magyarországon” címmel, a 7. és 8. osztályos tanulóknak. Az előadást térítésmentesen kaptuk a szegedi Somogyi-könyvtártól, melyet ezúton is szeretnénk megköszönni.

Az érdekes és szép előadás után fotópályázatot hirdetett meg az előadó a felső tagozatos diákok számára.

Pályázni lehet: 3 db digitális vagy papír alapú képpel. A papír alapú képeknek, A4-es méretűeknek kell lennie.

A pályázat témája: a mártélyi holt-Tisza. A művek beadási határideje: 2004. november 15. A beadás helye: ÁMK Iskolai és Községi Könyvtár.

A Budai Bábszínház közreműködésével Cs. Szabó István: a „Bátor sün” című élőbábos-zenés előadására került sor a Faluház nagytermében 2004. október 26-án fél 10-kor. Az előadáson részt vettek az óvodások és az alsó tagozatos tanulók.

Az ÁMK Iskolai és Községi Könyvtára 60.000,- Ft-ot nyert a Kölcsey Alapítványtól a zentagunaras könyvtár részére. Az összegben értékes könyveket kell vásárolni és átadni a Zentagunaras könyvtárasainak.

Sajti Imréné

Megint jól sikerült az Óvodabál

Bátran állíthatjuk, hogy ismét kellemes és jóhangulatú bálnak adott otthont a Faluház 2004. október 9-én.

Minden visszajelzés azt igazolja, hogy mindazok akik eljöttek, jól érezték magukat. Finom ételek, jó zene szórakoztatta az „Óvodabál” résztvevőit. Hogy mindez létrejöjjön, abban nem kis érdeme volt az óvoda dolgozóinak, akik önzetlen munkájukkal segítették a bál előkészítését és megrendezését. Külön köszönet illeti D. Nagy Antalt és az iskolai konyha avatott szakácsait a finom ételek elkészítéséért!

Ezében is sok támogatást és adományt kaptunk. Fodor József és Szalay Ferenc festőművészek jótékonyágának eredményeként, két festmény árával gazdagodott az óvoda. Köszönjük Szabó Lajosnak és Hízó Zoltánnak a nagy összegű segítséget, s mindazok kisebb-nagyobb adományait, akik erejükhöz mérten támogatták a bál létrejöttét – az óvodásokat.

A mártélyi Óvoda Szülői Munkaközössége

Gallyazzák a fákat...

Felhívjuk a község lakóinak figyelmét, hogy a DÉMÁSZ RT. megbízásából, 2004. november 8-tól, megkezdik a fák metszését-gallyazását a villanyvezetékek mentén.

A munka elvégzése után, amely a kül- és belterületet egyaránt érinti, a lenyesett gally elszállításra kerül, de bárki beviheti saját felhasználás céljából.

Apróhirdetések

Kis méretű lányka korcsolyák térítésmentesen kölcsönbe vehetők. Joó Károly, Mártély, Fő u. 11. Mártélyi kiskertek és gyümölcsösök szántását vállalom. Érd.: (30) 517-1436-os mobilszámon.

Savanyú káposzta, valamint sokféle más savanyúság kapható a Fő u. 35/A szám alatt egész nap.

Akácmez van eladó. Ady E. u. 3. 120–130 kg-os hízó eladó. Mártély, Tornyai J. u. 6.

Hízó eladó. Érd.: Szabó Lajos, Fő u. 5.

Eladó: Skoda, Dacia, Audi 100-as alkatrészek. Újszerű villanyoszlopok, gerendák, cserépléc, ajtók, ablakok, betonvas és sok egyéb építőanyag. Mártély Fő u. 66/A. Telefon: (62) 228-443.

YAMAHA szintetizátor és régi típusú fésülködőasztal eladó. Érdeklődni lehet a (70) 255-8409-es számon.

Hivatalos iratok, levelek, beadványok szövegezését, fogalmazását vállalom. Érdeklődni az esti órákban a 228 556-os számon.

Köszönetek

A mártélyi Olvasókör, a SZJA 1%-ból kapott támogatást, amelynek összege: 60.676 Ft volt, a hagyományörző Aratóünnepre és bálra használta fel. Köszönjük támogatásukat! (Adószám: 19085737-1-06.)

Szerdánként a „civilházban” indul a kézimunka szakkör és az asszonytorna 18 órától.

Az Üdülöhely Faluvédő-szépítő Egyesület ezúton köszöni meg minden támogatónak, a SZJA 1%-ból befolyt adományozott összeget, (39.445 Ft), amelyet az egyesület programjaira, és településünk szépítésére fog fordítani!

Focihírek

Folytatódtak az idény mérkőzései. Focistáink az októberi fordulóknak során, a következő eredményeket érték el:

2004. október 3.	Mártély SK – H. Astra FC	1 : 2
2004. október 10.	Komlósi Baktó – Mártély SK	1 : 3
2004. október 17.	Mártély SK – Pitvaros SK	1 : 0
2004. október 24.	Földeák TC – Mártély SK	2 : 2

Focistáink további sikeres szereplésért szurkolunk!
HAJRÁ MÁRTÉLY!

ÚJ! MASSZÁZS

Mártély, Zrínyi utca 16.

SZOLGÁLTATÁSAINK:

- **frissítő és kondicionáló masszáz**s
- **relaxáló masszáz**s
- **narancsbőr elleni, cellulitiszkezelő masszáz**s
- **mézmasszáz**s
- **tibeti mézes masszáz**s
- **nyirokmasszáz**s
- **fej- és arcmasszáz**s
- **szeretetmasszáz**s

Bejelentkezés:

Kardos Éva és

István Attila

egészségfejlesztő

terapeuta,

tradicionális gyógyító

Telefon: (70) 516-17-67

(30) 382-68-56

Ajándékozza meg magát egy nyugodt, kellemes órával!

A tévéje is élvezni fogja...
...hogyan annyi programja van.

A UPC Direct műholdas szolgáltatással 150 digitális televízió és rádiócsatornával lehet gazdagabb, bárhol az országban.

Műholdas televízió szolgáltatásunk most letéti és akár induló csomag díj nélkül is megrendelhető. További kedvezményként a kültéri egységet ingyen adjuk, az alapszerelési díjra halasztott fizetési lehetőséget biztosítunk.

Sőt, ha az HBO MaxPak-ot (HBO és HBO2) akciónk ideje alatt rendeli meg, akár egy éven keresztül mindössze 2004 forintos havidíjért nézheti a mozicsatornákat.

HBO MAXPAK

Ne hagyja ki, rendelje meg most!

Az akciós ajánlat 2005. 10.15-ig tartó hűség vállalásával, 2004. 09.15-től 2004. 10. 31-ig, vagy visszavonásig érvényes. Az induló csomag díját csoportos beszedési fizetési mód választása esetén engedjük el. A tájékoztatás nem teljes körű, részletek és további információ: hivatalos forgalmazók, www.upcdirect.hu, © 1221.

TRONIK • TV • Antenna • Szerviz

Hódmezővásárhely, Andrásy út 45.

Telefon: (62) 245-302, (30) 2077-889

UPC Direct
MŰHOLDAS TELEVÍZIÓ MINDENKINEK

ARCADIA 98 Kft.

AJTÓ-ABLAK CENTRUM

MEGNYÍLT!

Tisztelt mártélyiak!

Tartsa otthonában a meleget
kiváló minőségű nyílászáróinkkal!

Javítsa lakása hőszigetelését!

RAKTÁRÁRUHÁZUNKBAN MEGTALÁLHATÓK:

VELUX – tetőtérben a legjobb!

ÉBEN-WOOD – beltéri ajtók nagy választékban!

SCHUMACHER – ablakok és bejárati ajtók!
FENSTHERM, VEKA, VEKA-BRILL

– műanyag ablakok és bejárati ajtók!

TRIKA-THERM, BÁNFA – fa ablakok, természetes kövek, parkányok és egyéb kiegészítők!

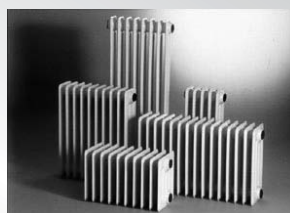
Nagy választék!

Jöjjön el hogy segíthessünk!

Hódmezővásárhely, Szabadság tér 76. (Csillag üzletház)

Tel.: (62) 533-622 • Fax: 533-623 • Mobil: (20) 468-73-73

Fűtéshez minden!

golyóscsaptól a
keringető szivattyúig

radiátortól a kéményig

gázkazántól a bálás kazánig

acélcsőtől
az ötrétegű csőig

herz szeleptől
a biztonsági szelepig

kályhaktól

a csaptelepepig

Minőségi árut, biztos helyről, garanciával!

SUSÁN MŰSZAKI ÁRUHÁZ

Hódmezővásárhely, Táncsics M. út 19.

Tel./fax: 244-836, 533-065 • Sürgősségi ügyelet: (30) 938-4114

Egy örömteli kezdeményezésről adott hírt lapunknak Mártély Polgármestere.

Szúnyogok jövőre is lesznek...

Mártély, vízparti település. Ezért elkerülhetetlen, hogy nyaranta, főként hosszadalmas tavaszi áradások után, a visszamaradó kiöntésekben elszaporodó szúnyogok inváziója, ne érintené a falu lakóit is. Különösen a '80-as évek végén jelentett ez nagy gondot, mind az üdülőterületen, mind a községben.

A szúnyog, kozmopolita állat. Nem ismer határokat, nem lehet ellene „kerítéssel“ védekezni. Végleges kiirtására nincs mód, s utóbbi nem is lenne szerencsés a természet folyamataiba való túlzott emberi beavatkozás formájában, hisz részei a természet körforgásának, s a táplálékláncnak. Gyérítésük, elviselhető mértékűre való csökkentésük azonban közügy.

E gondolat jegyében indult el jó emberi és munkakapcsolatok révén, különböző más ügyekben való találkozások kapcsán az a fajta együttgondolkodás – főként „szúnyog ügyben“ érintett más települések képviselőivel, megyei, budapesti szakértőkkel, biológusokkal és más szakemberekkel közösen -, amelynek végeredményeként létrejött a Dél-alföldi Regionális Környezetvédelmi Társulás.

Dr Kufcsák Oszkár biológus azzal a kéréssel keresett fel 2003-ban, hogy a nyíló európai uniós pályázatokon történő sikeres szereplést elősegítendő, segítsék megszervezni, egy az érintett, Tisza, Maros mentén fekvő települések összefogását lehetővé tevő társulást.

Ennek eredményeként került sor 2003. Szeptemberében a mártélyi Faluházban azon települések polgármestereinek találkozójára, akik magukénak érezték a szúnyogirtás, és egyéb környezetvédelmi feladatok megoldását. E találkozáson részt vett Prof. Yoel Margalith Dinletov, az európai Szúnyogirtó Szövetség igazgatója – aki kész tervekkel érkezett. Konkrét programok ismertetésével fejtette ki a csípőszúnyogok elleni védekezés formáit és lehetséges stratégiáit, valamint a rendelkezésre álló Magyar, és uniós pályázati források, támogatásainak hozzáférési útjait.

2004. Szeptemberében, megalakult a társulás. Az alapító 17 település mellett, amelyek a Tisza-Maros érintettségi körzetében található, Szegedtől, Hódmezővásárhelyig sok település képviseltette magát, később ennek hatására még 6 ön-

kormányzat – többek között Makó, Szentés, és Csongrád – is jelezte csatlakozási szándékát. Az alapító okirat szerint e társulat székhelye Mártély, s nagy megtiszteltetésre emem kértek fel a társulás elnöki tisztének ellátására.

A társulat célkitűzései között, nem csak a szúnyogirtás-gyérítés szerepel, hanem más, sürgősen megoldandó környezetvédelmi feladatok előkészítése, és végrehajtása is. A társulás, karitatív alapon működik, ami azt jelenti, hogy sem én, sem a többi résztvevő, még a szakértők, biológusok sem kapnak a munkájukért külön juttatást. Lévén szó, döntő többségükben polgármesterekről, ez, ezek a feladatok amúgy is munkakörükbe tartozó, fontos feladatok.

Lényeges része a fent említett munkáknak, a pályázati lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérése, előkészítése, és beadása. Idén már elérhető pályázatokra lehet jelentkezni a Magyar Turizmus Rt-nél, többféle környezetvédelmi beruházás, fejlesztés támogatásának igénybevitelére.

Mint hogy a társulásnak nincs apparátusa, elképzelhetetlen az együttműködés egymás segítése nélkül. Sok segítséget adott a közös munkához már eddig is: Hódmezővásárhely megyei Jogú Város, Mindszent Város Önkormányzata Dr Tari Béla személyes közreműködésével és Szeged megyei Jogú Város, mely utóbbi felajánlotta a pályázatok térítésmentes lebonyolítását is.

Még nincs megfelelő anyagi háttere a társulásnak, ezért olyan közös döntés született, hogy az érdekelt települések, lakosonként 1 (!) Ft-ot befizetve képeznek tagdíjat. Ez az önszerveződő társulás, példa nélkül áll a megyében.

Mára huszonegynéhány település tartozik a társulás tagjai közé – a megye szinte minden nagyvárosa. Ez is mutatja, hogy a közös érdek közös összefogásra serkenthet bennünket, talán az élet más területein is.

E munka egyébként jelentős pluszfeladatokat ad minden a társulatban tevékenykedő tagnak, de a remény, hogy néhány éven belül megoldódhat a szúnyogkérdés e települések lakóinak, ugyanolyan fontos mindannyiunknak, mint az erkölcsi elismerés, s nekem személy szerint az, hogy egy ilyen kis település polgármestereként az a megtiszteltetés ért, mint az elnöki tiszt betöltésére kapott felkérés.

Balogh Jánosné Polgármester

Testületi ülés

2004. október 26-án 14 órakor tartotta 12. soros ülését Mártély Község Képviselőtestülete.

Két napirendet hallgattak meg a jelenlévők. Elsőként, Mártély község közrendjéről és közbiztonságának helyzetéről hallgattak meg beszámolót. A hódmezővásárhelyi Rendőrkapitányság képviselőjében Barta János alezredes és Keczkó Péter százados számoltak be tapasztalataikról, s mondták el véleményüket, észrevételeiket a mártélyi közbiztonság helyzetéről. Barta János sajnálatos tendenciaként említette, az egyre szaporodó, főként az üdülőterületet érintő, de a községben is néha-néha tapasztalható lopásokat, randalírozást, rombolást, ezért szorgalmazta a szórakozóhelyek és a község közterületeinek fokozottabb ellenőrzését. A közlekedésről szólva elmondta, hogy az adott úthálózat állapota, s a közlekedési morál határozza meg elsősorban a közlekedés biztonságát. Sokféle eszköz áll a rendőrök rendelkezésére – többek között a sokak által

„rettegett“ modern lézeres technikával felszerelt mérőautó – amely nem csak a sebesség mérésére alkalmas, hanem szinte valamennyi

(Folytatás az előző oldalról.)

közlekedési vétség és szabálysértés rögzítésére is. Komoly visszartartó ereje van, de sajnos nem lehet ott mindig, mindenütt. Keczkó Péter hozzáfűzte, hogy mára egyre jobban szaporodik a vezetők agresszivitásából, szándékos szabályszegéseiből adódó balesetek száma, amely jól mutatja, milyen alacsony szintű közlekedési kultúránk. 2003–2004 évben Mártélyon halálos baleset nem volt. A számadatok azt mutatják, hogy a bekövetkezett balesetek száma az előző évvel közel azonos, azonban azok súlyossági foka csökkent.

Barta János a KAVALKÁD biztosításáról és a rendőri feladatok zökkenőmentes ellátásáról szólva örömmel tájékoztatta a testület tagjait, hogy már két éve önkéntes alapon adnak szolgálatot a Kapitányság munkatársai – s ez azt jelenti, hogy amellett, hogy a rend felügyelete és biztosítása komoly feladatokat ró a szolgálatot ellátó rendőrökre, a rendezvényen való jelenlét, vonzó a számukra.

A továbbiakban a Körzeti Megbízott munkáját értékelte, s mindezen előtt sajnálatos tényként közölte, hogy egyelőre nincs mód Ferenci László „megerősítésére“, tehát, hogy egy segítővel növekedhessen Mártély „rendőri ereje“. Kiemelte a szoros együttműködést a Polgárőrökkel, s örömet fejezte ki, hogy az elmúlt időszakban nőtt a sikeresen lefolytatott szabálysértési eljárások száma, az ittas vezetők kiszűrése, akik döntően a községen átutazó autóvezetők közül kerültek (volna) ki – már, ha meg nem állította volna őket a rendőrajárőr. A „Civilházban“ létrehozott európai körülményeket meggye szerte egyedülállónak értékelte, amely megfelelő helyet biztosít a Körzeti Megbízott munkájához.

A község, főként Mindszent felől érkező átmenő forgalmával kapcsolatban, a jelenlévők számos kérdést, észrevételt intéztek a Kapitányság munkatársaihoz. Borsos József, a „Boszorkány ABC“ előtti ominózus, oly sok baleset helyszínénél „szolgáló“ kanyar szalagkorlással történő védelmének lehetőségét vetette fel, amely nem csak a közlekedő embereket óvna, de az épületeket, és a villamos vezetékek oszlopait is. Balázs János Fő utcai lakos, aki szemtanúja volt már több balesetnek, amely ezen az érintett útszakaszon történt – lévén háza a kanyar elején – abbéli tapasztalatairól számolt be, hogy a kihelyezett negyvenes táblát figyelmen kívül hagyva, a túl nagy sebességgel érkező járművek vezetői, képtelenek a sodrás kanyart „bevenni“. Ha ehhez, mint az esetek egy részében, még a vezető ittasága is hozzájárul e nehezen megoldható közlekedési szituációhoz, nem sokat ér sem a sebességkorlátozó tábla, sem más lassító eszköz. Balogh Jánosné a különféle felvetésekre-ötletekre – „fekvőrendőr“, radar kontrollt kilátásba helyező világító tábla, és a többi – válaszul elmondta, hogy sajnos az út tulajdonosa és kezelője, szó szerint elzárkózik a probléma bármilyen megoldásától. Oly-

annyira, hogy például a gyermekek és gyalogosok átkelését biztonságosabbá tevő zebra felfestése, hozzávetőleg egy éves küzdelem eredménye. Pusztai Sándorné képviselő, az ÁMK ifjúságvédelmi felelőseként tolmácsolta a szülők azon kérését, hogy a szórakozóhelyeken gyakrabban végezzenek ellenőrzést, mivel előfordult, hogy fiatalokúaknak alkoholt szolgáltak ki.

Második napirendi pontban, Bujdosó Tiborné, az Önkormányzat adóügyi előadója számolt be a helyi adóbevételek alakulásáról. Az Önkormányzat adóintézősége, 20%-ra tehető jelenleg. Jelentős mértékű a kommunális, gépjármű, ill. idegenforgalmi adóból származó kintlévőség. Az helyi adó mértéke, nem változott. Legnagyobb kintlévőség, a gépjármű adó területén mutatkozik. Sajnos – mint mondotta – az adófizető képesség alacsony, s talán ezért, a morál is alkalmazkodik ehhez községünkben.

Az egyebek napirendi pont keretében a testület rendeletet alkotott a gáz-közmű építési hozzájárulás mértékéről. A korábbi években 200, ill. 250 Ft/m² áron értékesített építési telkek gáz-közmű nélkül kerültek értékesítésre. Az újonnan beépítésre kijelölt terület gázvezetékekkel történő ellátásával, célszerű volt ezen telekingatlanok gáz-közmű kiépítését is megoldani. A gázbevezetés költsége 3,2 millió forint, mely összeget a Polgármesteri Hivatal megelőlegezte. Eddig a lakosok a gáz-közmű kiépítésekor a DÉGÁZ Rt-nek fizették az ún. „rácsatlakozási díjat“. Mivel ezt az összeget az Önkormányzat megelőlegezte, ezért az újonnan rákötőknek az Önkormányzat részére kell ezt az összeget befizetni. A rácsatlakozási, ill. a telekhatáron belüli felállási díj mindösszesen 64.400,- Ft. Ebből 50.000,- Ft a gerincvezetékre való rácsatlakozás díja, 14.400,- Ft pedig a csonk kiépítési díja. A rendelet alapján a rácsatlakozási díjat 2005. december 30-ig, míg a csonk felállási díj összegét 2005. június 30-ig fizethetik be a gáz-közműre rákötni kívánó lakosok. Ezen időpontokat követően a testület felülbírálja a befizetési összeg nagyságát. A rendelet nem vonatkozik a 715 Ft/m² áron értékesített telkek tulajdonosaira, mivel ők a telekárallal kifizették a gáz-közművet is. Az ülés végén, előterjesztések és interpellációk hangzottak el, majd egyedi szociális tárgyú kérelmek ügyében döntött a Testület.

Sándorné János Mária

Közérdekű telefonszámok

Mentő:	241-680	104	Idősek Klubja:	228-038
Körzeti megbízott: (20)	2095-336		Iskola:	528-060
Polgárórság:	228-043		Óvoda:	228-035
Rendőrség Hmvhely:	246-266	107		
Tűzoltóság Hmvhely:	242-233	105		
Polgármesteri Hivatal:	528-062			

Az egyházak hírei

A római Katolikus Egyház vasárnaponként fél 12-kor várja a híveket községünk templomába, ahol Seidl Ambrus plébános úr tart Szentmisét.

Vasárnaponként 11 órától Kocsis Tamás ref. lelkész tart Istentiszteletet az imaházában, melyre várják a gyülekezet tagjait.

Impresszum

Szerkeszti: Lupus Design Bt. Munkatársak: Farkas Zoltán szerkesztő, Borsos József, Farkasné Szilárd Ágnes, Kun Violetta, Sajti Imréné, Sándorné János Mária, Zsótér Gábor.

Szerkesztőség: Mártély, Tiszai u. 14. Tel: 228-556, E-mail: lupus@uze.net Kiadja: Mártély község Önkormányzata.

Tipográfia: Infopress Reklámstúdió. Nyomtatás: Szoliter Nyomda – Hódmezővásárhely, Szabadság tér. 73.